

Intervju: Wolfgang Petritsch, Visoki predstavnik "Bez promjene vlasti, BiH može postati siromah Evrope"

Kao nikada do sada, u veoma kratkom periodu od samo nekoliko mjeseci, u BiH i njenom okruzenju zbili su se brojni dogadjaji, od kojih svaki pojedinačno može ponijeti epitet "sudbonosni". Opci izbori u BiH, svrgavanje Miloševica sa vlasti u Jugoslaviji, najave promjena i referendum... Samo su neki od tih dogadjaja koji ostavljaju ili će ostaviti trajan pečat u novijoj istoriji naše zemlje.

Svi pobrojani dogadjaji bili su dovoljno jak povod za intervju sa Wolfgangom Petrischem, visokim predstavnikom.

Da li ćete sankcionisati, i ukoliko je to slučaj, na koji način ćete sankcionisati one predstavnike vlasti u BiH koji se otvoreno suprotstavljaju Dejtonskom mirovnom sporazumu, na primjer, zahtjeve da se povuče odluka o sastavu Doma naroda Parlamenta FBiH, najavljivanje smrti Federacije na predizbornom skupu HDZ i slično?

Ja sam ovdje kako bih pomogao građanima BiH – kako bih im pomogao da žive normalnim životom, da imaju zaposlenje i pristojne plate, pristojne penzije kada se penzioniraju,

poslovne mogućnosti, dobro obrazovanje. Govoreći o Hrvatima u BiH, krajnje sam svjestan činjenice da su oni najmalobrojniji narod i da kao takav zaslužuju posebnu pažnju i zaštitu. Demokracija se uvijek može mjeriti time na koji se način postupa prema najmalobrojnijim članovima društva. Odlučan sam u namjeri da osiguram da Hrvati uživaju sva prava koja imaju u skladu sa Dejtonskim sporazumom i Ustavom BiH

Ponekad sam primoran da sankcionisem političke stranke ili zvaničnike koji rade protiv interesa građana. Ne volim to da radim, i to je uvijek posljednje sredstvo. Ono što predstavlja moj interes su obični građani, a ne političke stranke.

Da li su građanima hrvatske nacionalnosti potrebne stranke koje su zauzete organiziranjem takozvanih referenduma, ili su im potrebne stranke koje će obezbijediti bolji životni standard?

Ispitivanje javnog mnijenja koje HDZ želi sprovesti jasno predstavlja dio njihove predizborne kampanje te pokušaj da se skrene pažnja sa stvarnih problema koji su u pitanju.

Postoji tijelo koje je uspostavljeno, a to je Izborna apelaciona podkomisija (EASC), čiji je zadatak da osigura da se svi pridržavaju pravila koja su utvrđena za predizborni period. U slučaju da HDZ odluči da prekrši ova pravila, Izborna apelaciona podkomisija (EASC) će tu stvar razmotriti.

Da li predstojeći izbori zaista mogu donijeti bolja rješenja koja podržava cijela Međunarodna zajednica i šta je Vaša predizborna poruka biračima BiH?

Izbori predstavljaju osnovno demokratsko sredstvo za donošenje promjena. Neće biti lako prevazići stagnaciju iz posljednjih pet godina ali je važno da BiH pošalje signal da građani žele napredak. I siguran sam da građani zaista žele napredak. Zbog toga bi jednostavno trebali razmisliti koji je to kandidat ili koja je to stranka koji će najvjerojatnije riješiti ekonomski zastoj u BiH, poboljšati životni standard, obezbijediti dobro

obrazovanje za djecu BiH.

I biraci i politicko rukovodstvo moraju imati na umu da su se desile znacajne promjene u regionu, i ako ne bude napretka u BiH, donatorske zemlje i potencijalni investitori ce svoju paznju usmjeriti na neko drugo mjesto. Investitori i donatori su vec umorni od toga sto se moraju boriti sa neefikasnim administracijama, zakonima koji im ne olaksavaju da razvijaju posao i politickim rukovodstvom koje brani samo svoje vlastite, uske interese.

Gradjani u BiH moraju razmisliti sta je im je zaista vazno, i koje su to stranke koje ce najvjerojatnije ostvariti te ciljeve.

U Jugoslaviji i Hrvatskoj vec je doslo do promjene vladajucih struktura. Sta je to sto olaksava rad OHR-a u BiH, cinjenica da HDZ nije vise na vlasti u Hrvatskoj, ili to sto vise nema Slobodana Milosevica u SRJ?

Vidjeli smo veoma znacajne promjene koje se ticu odnosa koji Hrvatska ima prema BiH. Cini se da takodjer i Jugoslavija zeli igrati pozitivnu ulogu u implementaciji Dejtonskog mirovnog sporazuma. Obje zemlje su u potpunosti svjesne cinjenice da ce na najbolji nacin sluziti svojim interesima i interesima svojih gradjana preuzimanjem pozitivne uloge kada se radi o njihovim medjunarodnim obavezama i omogucavanjem na taj nacin potpunog prijema u razne evropske strukture.

U oba slucaja se razvilo misljenje da izolacija moze voditi samo ka siromastvu i nezadovoljstvu medju gradjanima.

Kako ove promjene mogu biti od koristi gradjanima u BiH?

Promjene u SRJ i Hrvatskoj ce sigurno imati pozitivan efekat, a demokratske promjene u Hrvatskoj se vec osjecaju. Bosna i Hercegovina vise ne bi trebala da bude predmetom nedemokratskih pritisaka izvana.

Ocite promjene u Hrvatskoj i Jugoslaviji isto tako predstavljaju izazov za BiH. Ukoliko se promjena u BiH ne desi postoji veoma stvarna mogućnost da će BiH ostati "siromah Evrope", jedna "zaostala" država, isključena iz mnogih pozitivnih ekonomskih i socijalnih povlastica koje imate kada ste dio Evrope.

Predsjednik SRJ, Vojislav Kostunica je tek nedavno dosao na vlast i već je posjetio Sarajevo. Neki pojedinci i određene stranke u BiH smatraju da je ova posjeta bila preuranjena. Da li se ovakav pristup može opravdati? Da li je bilo prerano za prvog čovjeka SRJ da posjeti BiH?

Predsjednik Kostunica i ja smo razgovarali veoma iskreno i otvoreno. Njegova nedavna posjeta Sarajevu je pokazala da on priznaje međunarodna pravila koja se primjenjuju među državama a njegova jasna podrška implementaciji svih aspekata Dejtonskog mirovnog sporazuma je veoma ohrabrujuća. SRJ je garant Dejtonskog mirovnog sporazuma i trebala bi zbog toga da odigra pozitivnu ulogu.

Za BiH je važno da ima dobre odnose sa svojim susjedima; ovim se unaprijedjuje trgovina i sloboda kretanja, što može imati samo pozitivno dejstvo na cijelu BiH.

Da li je Vojislav Kostunica zaista osoba koja može pomoći pri normalizaciji odnosa između BiH i SRJ, kao i u implementaciji Dejtonskog mirovnog sporazuma?

Predsjednik Kostunica dokazuje da je veoma sposoban i hrabar državnik. On je izrazio svoju podršku Dejtonskom mirovnom sporazumu i potpunoj implementaciji istog, što uključuje postivanje autoriteta Haskog tribunala i suvereniteta BiH. Očekujem njegovu potpunu podršku u pitanjima implementacije Dejtonskog mirovnog sporazuma u skladu sa obavezama Jugoslavije.

Ukoliko bi jedini preduslov za uspostavljanje diplomatskih odnosa između BiH i SRJ bio povlačenje tuzbe protiv SRJ koja

se nalazi pred Medjunarodnim sudom u Hagu, da li bi BiH trebala to da uradi?

Postoji mnogo pitanja koja se trebaju razrijesiti izmedju BiH i SRJ. Nedavna posjeta predsjednika Kostunice Sarajevu pokazuje spremnost SRJ da rijesi ta pitanja a ista je otvorila mogucnost za buduće razgovore izmedju ove dvije drzave. Uspostavljanje diplomatskih odnosa bi predstavljalo najbolji nacin da se ovo otpocne, i iz ovog razloga podrzavam otvorene, bilateralne razgovore koji se odvijaju izmedju ove dvije suverene drzave.

Hrvatska Vlada je nedavno izrazila zabrinutost zbog navodnog ugrozenog položaja Hrvata BiH, koji je, po njihovom misljenju, uzrokovan odlukom Privremene izborne komisije u vezi sa sastavom Doma naroda Federacije. Da li imate dojam da nova hrvatska Vlada nastavlja sa politickim pristupom HDZ-a prema BiH?

Ne, pristup hrvatske Vlade ima veoma pozitivan uticaj na BiH. Time sto je otpocela sa legalizacijom i uredjivanjem odnosa izmedju dvije suverene drzave na normalan nacin, hrvatska Vlada je izvrсила pozitivan uticaj. Pitanja povratka izbjeglica i ratnih zlocina su pitanja za koje je hrvatska Vlada dala naznake da ih zeli rijesiti. Ukoliko se zeli postici trajna stabilnost u regionu, ova se pitanja moraju razrijesiti na nacin koji daje podrsku zakonu i osnovnim ljudskim pravima.

Ambasador Barry je posjetio Zagreb kako bi razgovarao o zahtjevima vezanim za promjenu sastava Doma naroda Federacije. Jasno je da sadasnja hrvatska Vlada podrzava zakon i da su promjene u ovom tijelu u skladu sa odlukom Ustavnog suda BiH.